
Metode in orodja evalvacije učinkov razvoja: IAIA 1997, New Orleans, Louisiana, ZDA, maj 1997

Author(s): Jasna KOBLAR

Source: *Urbani Izziv*, No. 32/33, Orodja podobe / The Instruments of Image (December 1997), pp. 107-109

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

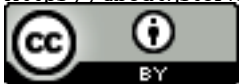
Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180618>

Accessed: 24-02-2025 12:17 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at

<https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Naloga naj bi se po začetnih načrtih nadaljevala tudi na območjih ostalih občin v savinjsko-kozjanski arhitekturni regiji. Vendar v obsegu, ki bi združeval osnovno raziskavo in aplikativni del za druga območja ni bila izdelala. Nekatero občino so naročile izdelavo vzorčnih projektov, ki jih je avtor drugega dela raziskave izdelal samostojno, brez interdisciplinarne delovne skupine.

Področje projektiranja za ruralna območja

Aplikativni del naloge predstavlja načrte za stanovanjske hiše v ruralnem prostoru celjske občine. Pripomniti velja, da je arhitekturni izraz v teh načrtih predlaganih objektov lahko svobodnejši in v različnih oblikovalskih smereh, ki pa morajo upoštevati osnovna proporcijska razmerja, značilna za tradicionalno arhitekturo določenega območja.

Pomanjkljivost naloge bi lahko bila, da osnovni del raziskave ni dostopen širšemu krogu projektantov, saj bi na osnovi le-tega lahko izdelovali zelo različno oblikovane projekte, ki pa bi v svoji osnovi vsebovali informacijo o prostorsko-identitetnem ključu določenega prostora.

Področje prostorskega planiranja

Za področje prostorskega planiranja je naloga izjemno pomembna, saj predstavlja eno od poti za doseg cilja, ugotavljanje prostorske identitete na lokalni (mikro) ravni, ki pa je hkrati sestavni del prostorske identitete na vseh višjih ravneh na področju prostorskega planiranja.

Identitetna arhitektura (to je takšna, ki se jo projektira na osnovi raziskav, kakršna je predstavljena v tem članku) je smiselna le, če se jo tudi implementira v ovrednoteni prostor. Torej mora biti iskanje identitete dvosmerno: iz ovrednotene usedline arhitekturnih vzorov (vzorcev) poiskati ključ, ki ustreza kontinuiteti ohranjanja prostorske identitete, ki je prepoznana v (širšem) prostoru, iz katerega so arhitekturni vzori (vzorci) vzeti.

Metoda raziskave

Naloga s sestavo raziskovalne skupine dokazuje, da je pri raziskovanju na področju ugotavljanja arhitekturne identitete potreben interdisciplinarni pristop. Seveda bi bilo skupino mogoče razširiti še z nekaterimi strokami. Skozi metodološki pristop, ko so ga razvili sodelavci, vsak v svojem delu in skupaj, naloga dokazuje, da je za uspešno delo v interdisciplinarni skupini za vsakega posameznika nujno potrebna raziskovalna svoboda v osebni pristopu k predmetu raziskave. Predvsem ta hkrati zagotavlja tudi visoko stopnjo sodelovanja različnih strok v različnih fazah raziskave.

Milena Hazler-Papič, dipl. inž. arh., MOP, Urad za prostorsko planiranje

Opombe

- ¹ Raziskovalna naloga Gradnja v vaškem prostoru celjskih arhitekturnih regij je sestavljena iz dveh delov. Prvi del, ki obsega osnovno raziskavo, je bil izdelan v letih 1991/93, drugi, aplikativni del, z naslovom Predlog novih stanovanj-

skih hiš v vaškem prostoru celjskih arhitekturnih regij pa v letu 1994. Naročnika prvega dela sta bila Občina Celje in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS v okviru programa Celostni razvoj podeželja in obnove vasi. Drugi del raziskave je financiralo samo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

Prvi del naloge je izdelala "ad hoc" raziskovalna skupina treh enakovrednih sodelavcev: Milena Hazler-Papič, dipl. ing. arh. in samostojni konservator, Vito Hazler, dipl. etnolog in umetnostni zgodovinar ter samostojni konservator in Andrej Pajer, dipl. Ing. arh., samostojni kulturni delavec. Drugi del naloge je na osnovi rezultatov prvega dela izdelal Andrej Pajer.

Naloga je v obliki elaborata, A3 formata, v 5 izvodih. Prvi del ima 317 oštevilčenih strani, drugi pa 209.

- ² Izbor in vrednotenje naselij sta bila opravljena na osnovi metode, opisane v članku Milene Hazler-Papič: Prenova ruralnega prostora, vrednotna stopnja naselij, Urbani izziv 16/17, Urbanistični inštitut RS, Ljubljana 1991.

- ³ Metoda izbora in vrednotenja je opisana v članku Vita Hazlerja: Vrednotenje in varstvo stavbne dediščine, Varstvo spomenikov 35/1993-95, Ljubljana 1994/95.

fotografije: Vito Hazler

Jasna KOBLAR

Metode in orodja evalvacije učinkov razvoja

IAIA 1997, New Orleans, Louisiana, ZDA, maj 1997

Maja letos je v New Orleansu potekala letna konferenca mednarodnega združenja za presoje vplivov na temo metod, tehnik in orodij v presojanju vplivov različnih oblik razvoja.¹ Cilj konference je bil zbrati aktualne teoretične poglede in praktične izkušnje s področij presojanja vplivov. Obravnavali so presoje vplivov na okolje za večje

objekte in strateške presoje vplivov na okolje, ekološke, ekonomske in fiskalne presoje vplivov, presoje vplivov na socialno okolje, analize in presoje zdravstvenega tveganja, sistemov upravljanja z okoljem ter okoljske problematike, s katero se srečujejo manjšine in avtohtoni narodi. Poseben poudarek je bil na varstvu voda.

V štirih dneh je bilo dvanajst delavnic in eno srečanje posterjev. Za vsako delavnico sta bila določena dva termina dnevno. V vsakem terminu so bile predstavljene

ne 3 – 4 predhodno izbrane teme. Pol časa v terminu pa je bilo namenjeno diskusijam. Konference se je udeležilo skoraj 500 udeležencev iz vseh celin sveta. Seveda so po številu udeležencev in prispevkov prednjačili domačini.

Na splošno lahko ocenimo, da so bile na konferenci predstavljene številne nove praktične izkušnje. Na tem mestu bomo izpostavili le nekatere – po avtorjevem izboru – najbolj zanimive:

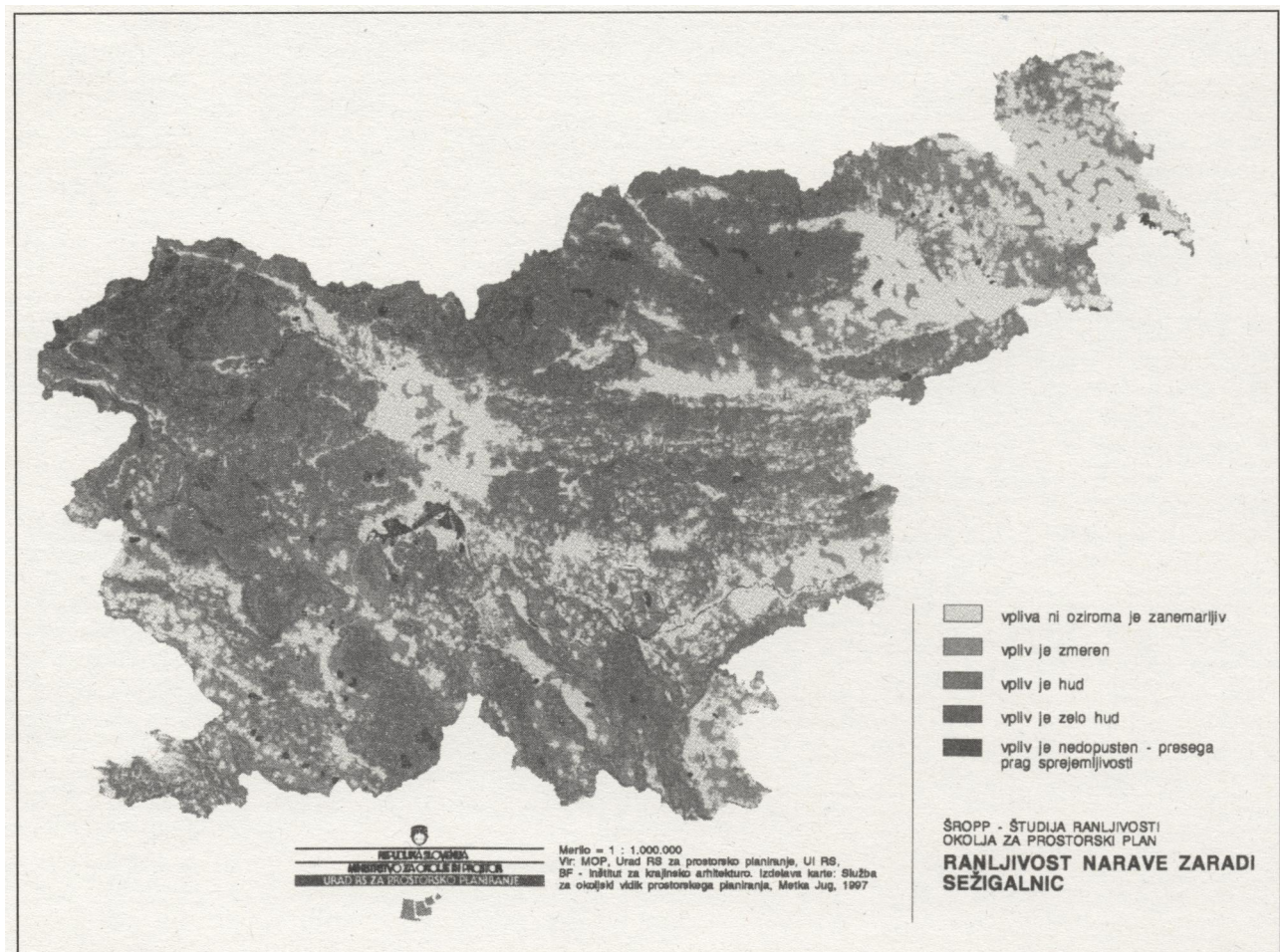
- kanadske izkušnje pri vrednotenju kumulativnih vplivov v primeru velikih posegov oz. več posegov hkrati,
- sodelovanje z javnostjo oz. javnost kot integralni del presoje vplivov na okolje v različnih državah,
- strateške presoje vplivov na okolje za nizozemske nacionalne politike in programe s področja gospodarjenja z vodami,
- ameriške in kanadske izkušnje

pri uporabi geoinformacijske podpore,
 - poskusi uveljavljavitve načel zdržnega razvoja v presojah vplivov na okolje.

Na področju teorije je konferenca prinesla bolj malo novega.

Avtorji Zasnove modelov ranljivosti okolja za izkoriščanje mineralnih surovin in odlaganje materialov² in Študije za celovito presojo vplivov na okolje za prometni sektor³ smo na konferenci predstavili študijo ranljivosti okolja kot eno od metod varovalnega planiranja. V delavnici na temo strateške presoje vplivov na okolje smo predstavili možnosti za uporabo modelov in kart ranljivosti pri strateškem vrednotenju vplivov na konkretnem primeru predloga planskih sprememb v prometu.⁴ V okviru srečanja posterjev pa smo predstavili možnosti uporabe modelov in kart ranljivosti pri

pripravi prostorskega plana države – za področje odlaganja materialov.⁵ Oba primera izhajata iz podobnih teoretičnih izhodišč in uporabljata geoinformacijsko podporo: obstoječe banke podatkov na ravni države in prav za te potrebe razvito aplikacijo ProVal.

Tako vključevanje okoljevarstvenih vidikov v planiranje na ravni države kot vrednotenje variant v prostorskem razvoju prometa izhajata iz predpostavke, da obstajajo v okolju območja, ki so za različne dejavnosti različno občutljiva/ ranljiva.

Poznavanje teh območij lahko prispeva k bolj okoljsko naravnanim odločitvam pri usmerjanju razvoja v prostoru. S pomočjo modelov ranljivosti, ki simulirajo nastanek potencialnih vplivov na vsako sestavino okolja, izdelajo karte ranljivosti za relevantne posege. Tako nastanejo karte z označenimi bolj ali manj občutljivimi območji. Študija ranljivosti upošteva vse tri osnovne skupine varstvenih zahtev: varstvo narave same po sebi, varstvo neobnovljivih virov in varstvo bivanjskega okolja.

Oba prispevka sta naletela na velik odziv. Razpravljali so predvsem o predstavljenih teoretičnih izhodiščih, o specifičnem prostorskem in pravnem okviru študij, o organiziranosti in kakovosti uporabljenih bank podatkov.

mag. Jasna Koblar, dipl. inž. kraj. arh., Urbanistični inštitut RS

Barbara Černič Mali

Stanovanjska problematika v obdobju tranzicije

Piran 3. – 5. september 1997

Urbanistični inštitut RS je v sodelovanju z Evropsko mrežo za stanovanjske raziskave (ENHR, European Network for Housing Research) od 3. do 5. septembra v Grand hotelu Emona v Bernardinu organiziral konferenco z naslovom Stanovanjska problematika v obdobju tranzicije.

Opombe

- 1 Methods Tools and Techniques of Assessing the Effects of Development, IAIA 1997, New Orleans, Louisiana, ZDA, maj 1997
- 2 Študija ranljivosti okolja za prostorski plan, Zasnova modelov ranljivosti za izkoriščanje mineralnih surovin in odlaganje materialov, Ljubljana, april 1996-julij 1997; Urbanistični inštitut RS, Inštitut za krajinsko arhitekturo, BTF Ljubljana
- 3 Študija za celovito presojo vplivov na okolje predloga sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana R Slovenije – za prometni sektor, Inštitut za krajinsko arhitekturo, BTF Ljubljana, Inštitut Jožef Štefan, EC SEPO – Center za presojo vplivov na okolje, Univerza v Ljubljani, 1995-1996
- 4 Koblar, J., Marušič, J., Mejač, Ž.: Strategic Environmental Assessment of Major Transport Routes in Slovenia: Impact Assessment of Water Environment. V: Methods Tools and Techniques of Assessing the Effects of Development, IAIA 1997, New Orleans, Louisiana, ZDA, maj 1997
- 5 Koblar, J., Marušič, J., Mejač, Ž., Jug, M.: Environment Vulnerability Maps as an Input for the National Physical Plan of Slovenia, objavljeni poster na konferenci Methods Tools and Techniques of Assessing the Effects of Development, IAIA 1997, New Orleans, Louisiana, ZDA, maj 1997

brošuri, natisnjeni pred konferenco, so navedeni vsi podatki o udeležencih.

Program

Konferenco je otvoril minister za okolje in prostor, dr. Pavle Gantar. Na otvoritvi sta bila prisotna tudi državni sekretar gospod Dušan Blagajne ter direktor Stanovanjskega sklada RS gospod Edward Oven.

Uvodni govorniki so bili Hugo Priemus, Delft University of Technology, Srna Mandič, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede in John M. Quigley, University of California, Berkeley. V zaključni razpravi so sodelovali Ivan Tosics, Metropolitan Research Institute, Budimpešta, Robert Buckley, The World Bank, in Tine Stanovnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta.

Delo delavnic

Delo je potekalo v petih delovnih skupinah in sicer:

- Delavnica 1 – Stanovanjska prenova in strategije mestne prenove
- Delavnica 2 – Nove stanovanjske politike in nova vloga raziskav na stanovanjskem področju v državah v tranziciji
- Delavnica 3 – Organizacija in financiranje stanovanjske gradnje
- Delavnica 4 – Regionalna in urbana stanovanjska politika: migracije in mobilnost prebivalstva in
- Delavnica 5 – Stanovanjska ekonomika

Vsaka delavnica je imela dva koordinatorja in sicer enega strokovnjaka s stanovanjskega področja iz Slovenije ter enega iz tujine. Menili smo, da bo na ta način zagotovljeno ravnotežje med posameznimi področji in problematikami.

V okviru navedenih petih delavnic je bilo predstavljenih 75 refe-